

Lakialoite LA 80/2020 vp

Leena Meri ps ym.

Lakialoite laiksi rikoslain 16 luvun 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan lisättäväksi rikoslain (39/1889) 16 luvun 16 §:ään uusi 2 momentti, jonka mukaan vangin karkaamisesta tuomitaan myös vanki, joka jättää sovittuna aikana palaamatta vankilaan tai poistuu luvatta avolaitoksen alueelta.

PERUSTELUT

Vankeuslain 4 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan vankilat ovat suljettuja vankiloita tai avolaitoksia. Voimassa olevan rikoslain 16 luvun 16 § (563/1998) vangin karkaamisesta on osoittautunut ongelmalliseksi siltä osin, ettei se tunne vangin luvattonta poistumista avolaitoksesta tai tilannetta, jossa vanki jättää palaamatta esimerkiksi lomalta takaisin vankilaan. Pykälässä vangin karkaamiseksi on lueteltu tilanteet, joissa vanki, pidätetty tai viranomaisen huostassa oleva kiinniotettu taikka sotilaskurinpitolaissa tarkoitettuun arestiin määrätty henkilö karkaa tai yrittää karata rangaistuslaitoksesta tai muusta säilöstä taikka häntä vartioivan, saattavan tai kuljettavan henkilön huostasta.

Avolaitoksessa tai vankilomalla vanki ei välttämättä ole valvonnassa, minkä johdosta vangit saavat luvattomasta poistumisesta tai lomalta palaamatta jättämisestä korkeintaan kurinpidollisen rangaistuksen. Nämä kurinpidolliset seuraamukset tarkoittavat, että vanki voidaan siirtää takaisin suljettuun vankilaan, hänelle voidaan antaa varoitus tai hänen oikeuksiaan voidaan rajoittaa, esimerkiksi rahan käytön tai vapaa-ajan toimintaan osallistumisen rajoittaminen. Kurinpidollista rangaistusta ei voida kuitenkaan pitää riittävänä seuraamuksena tekoon nähden eikä tarkoituksemukaisena luvattomien poistumisten ennaltaehkäisyn kannalta. Luvaton poistuminen avolaitoksesta tai lomilta palaamatta jättäminen on rinnastettavissa vankilasta pakenemiseen, joten teko pitää tuomita erillisenä rikoksena.

Rikosseuraamuslaitoksen omien tietojen mukaan karkaamiset tai sen yritykset ovat vähentyneet viimeisen kymmenen vuoden aikana. Rikosseuraamuslaitos kertoo, että pakojen ennaltaehkäisemiseksi jokainen pako analysoidaan tarkkaan. Vuonna 2019 suljetusta laitoksesta karkasi 6 vankia, kun taas avolaitoksista poistui luvatta 45 vankia.

Avolaitoksissa luvattoman poistumisen kriminalisoimisen lisäksi tulee kiinnittää vakavasti huomiota siihen, millaisia vankeja avolaitoksiin ylipäättään siirretään. Rikosseuraamuslaitos tekee

Lakialoite LA 80/2020 vp

vangeista riskiarvion, jossa arvioidaan vangin aiempaa käytöstä, päihteettömyyttä, sitoutumista koulutusohjelmaan tai vastaavaan, ja ennen kaikkea kyseessä on kokonaisvaltainen arvio. Avolaitokseen tulee siirtää vain ne ihmiset, jotka eivät ole vaarallisia muille, ja painoarvoa tulee antaa myös teoille, joista tekijä on tuomittu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 16 luvun 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikoslain (39/1889) 16 luvun 16 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 563/1998, uusi 2 momentti seuraavasti:

16 luku

Rikoksista viranomaisia vastaan

16 §

Vangin karkaaminen

Vangin karkaamisesta tuomitaan myös vanki, joka jättää sovittuna aikana palaamatta vankilaan tai poistuu luvatta avolaitoksen alueelta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 6.11.2020

Leena Meri ps
Sami Savio ps
Kaisa Juuso ps
Olli Immonen ps
Ano Turtiainen at
Sebastian Tynkkynen ps